

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชน โลกการตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรและความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศ ใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ง่ายและกว้างขวางขึ้น และมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต ภาษาต่างประเทศที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานซึ่งกำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1) ซึ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มุ่งหวังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจเรื่องราวและวัฒนธรรม อันหลากหลายของประชาคมโลก สามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ที่มุ่งเน้นพัฒนาเด็กในวัยเรียนให้มีความรู้ทางวิชาการ และสติปัญญาทางอารมณ์ที่เข้มแข็ง สามารถศึกษาหาความรู้และต่อยอดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยส่งเสริมการใช้และการอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น การใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง ควบคู่กับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศหลัก รวมทั้งการเรียนรู้ภาษาสากลอื่นที่เหมาะสมและภาษาประเทศเพื่อนบ้าน ตลอดจนการเรียนรู้วัฒนธรรม และสร้างความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนในกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป., หน้า 46) อีกทั้งนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 นั้นเน้นส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 2) และการที่ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ส่งผลให้ในปี พุทธศักราช 2558 ประเทศไทยจะต้อง

เปิดเสรีทางการค้านั้น จะเป็นผลดีต่ออำนาจการต่อรองในเรื่องเศรษฐกิจ แต่ในขณะเดียวกันเป็นแรงกระตุ้น ที่ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพด้านภาษา เนื่องจากเกิดการหมุนเวียนของแรงงานจากต่างประเทศเพื่อเป็นการเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามกฎหมายอาเซียนข้อ 34 บัญญัติว่า “The working language of ASEAN shall be English” ภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่มนุษย์บนโลกใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างกันเป็นหลัก ไม่ว่าแต่ละคนจะใช้ภาษาอะไรเป็นภาษาประจำชาติ เมื่อต้องติดต่อกับคนอื่นที่ต่างภาษาต่างวัฒนธรรมกัน ทุกคนจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักอยู่แล้ว ด้วยเหตุนี้ทุกชาติทุกภาษาจึงบรรจุวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองรองลงมาจากภาษาประจำชาติ เป็นแกนหลักของหลักสูตรการศึกษา ทุกระดับ ตั้งแต่ปฐมวัยไปจนถึงการศึกษาตลอดชีวิต และนอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 (กรมสามัญศึกษา, 2542, หน้า 19) มาตรา 24 ข้อ 1 และ ข้อ 3 กำหนดให้สถานศึกษาจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รู้จักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริม และพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียน ให้บรรลุตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่กำหนดไว้ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนและพัฒนากการอ่านนอกห้องเรียน ซึ่งเป็นหน้าที่ของครูที่จะจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะการอ่าน เป็นผู้คอยกระตุ้น และจูงใจผู้เรียนโดยเตรียมสื่อการอ่านที่เหมาะสมกับวัย และเรื่องราวที่เร้าใจให้อยากอ่าน เพื่อเป็นการฝึกทักษะการอ่านเพิ่มเติมจากที่ผู้เรียนได้ฝึกฝนในห้องเรียน

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยให้ความสำคัญทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ คือ สามารถใช้ภาษาเข้าสู่สังคมและวัฒนธรรม (Social - Cultural) สามารถสื่อความโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้องตามลักษณะภาษาและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่ใช้ (Cognitive Linguistic Functions) ตลอดจนสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยสู่สังคมโลกได้ โดยพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง 12 ปี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548, หน้า 1) และทักษะที่เป็นหัวใจของการเรียนรู้คือทักษะการอ่าน ถือเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต เพราะเป็นทักษะที่นักเรียนใช้แสวงหาความรู้ ความบันเทิง และสามารถนำไปใช้กับเนื้อหาอื่นได้ เนื่องจากสังคมปัจจุบันมีเอกสารสิ่งพิมพ์ วารสาร หนังสือ ตำราเรียน ประกาศ ฉลาก คำแนะนำในการใช้ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ หรือแม้แต่การค้นคว้าข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตล้วนต้องใช้ทักษะการอ่านเป็นสำคัญ ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน ย่อมสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้และสื่อต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ คณาพร คมสัน (2540, หน้า 1) กล่าวคือ ความสามารถในการอ่านจะช่วยให้ผู้อ่านรับข่าวสาร สาระนั้นทั้ง ทำให้ผู้อ่านได้พัฒนา

ความรู้สึก นึกคิดให้ทันต่อเหตุการณ์ และการอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่นักเรียนต้องใช้มากที่สุด หลังจากจบการศึกษาไปแล้ว จึงถือว่าเป็นทักษะที่คงทนกับนักเรียนได้นานที่สุด เป็นทักษะที่ติดตัวไปและสามารถฝึกฝนได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา เปรียบเสมือนกุญแจไขสู่ความรู้ที่มากมายในโลก จึงจำเป็นต้องเร่งส่งเสริมทักษะการอ่านแก่นักเรียนทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา และยังคงสอดคล้องกับไวท์ (White, 1994, p. 89) ได้แสดงทัศนะว่าการอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นและใช้มากกว่าทักษะอื่นในชีวิตประจำวัน เช่น อ่านเพื่อแสวงหาความรู้ความบันเทิงจากหนังสือ นิตยสาร หรือหนังสือพิมพ์ เป็นต้น กระทรวงศึกษาธิการยังได้ประกาศให้ปีพุทธศักราช 2552 - 2561 เป็นปีทศวรรษแห่งการอ่าน (อังคณา ผิวเกลี้ยง, 2552, หน้า 15) เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติให้มีทักษะการอ่านที่ดี สามารถนำพาประเทศสู่สังคมโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปใช้ดำเนินชีวิตให้มีคุณภาพต่อไป

แม้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษจะมีความสำคัญและได้รับการกำหนดให้เป็นทักษะหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน แต่จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านภาษาอังกฤษ พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอยู่ในระดับต่ำและนักเรียนยังมีปัญหาในการอ่าน (วิสาข์ จิตวัตร, 2543, หน้า 1) อีกทั้งการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ที่ผ่านมามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากปัจจัยหลายอย่าง สาเหตุส่วนใหญ่เป็นเพราะนักเรียนอ่านแล้วไม่เข้าใจความหมาย ขาดโครงสร้างความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ทำให้ไม่สามารถจับประเด็นและไม่เห็นภาพรวม จึงรู้สึกว่าการอ่านเป็นเรื่องที่ยากและน่าเบื่อ (สมุทร เช่นชานิช, 2549, หน้า 15) และอีกส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู และจากการศึกษาที่ผ่านมาจะเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนไม่สนองตอบกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ครูยึดการสอนโดยเป็นผู้ให้ความรู้แต่เพียงฝ่ายเดียว วิธีการสอนของครูเน้นบอกเล่าและบรรยาย เน้นการท่องจำเป็นหลัก ไม่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็นและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นการสอนเนื้อหามากกว่ากระบวนการแสวงหาความรู้ ไม่ได้ดึงเอาศักยภาพของนักเรียนออกมาใช้ ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษต่ำกว่ามาตรฐาน ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศวิชาภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2554 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รวมทุกโรงเรียนในระดับประเทศ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 30.49 รวมทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 30.13 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกโรงเรียน ในระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 29.10 และ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับโรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 27.78 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ องค์การมหาชน (สทศ.), 2555)

ผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้ทำการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนขลุงรัชดาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จึงมีหน้าที่ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้นักเรียนมีคุณภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมายของหลักสูตร แต่จากประสบการณ์ที่ทำการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ในรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับทักษะการอ่านจับใจความสาเหตุอาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ครูผู้สอนภาษาอังกฤษขาดการนำเอาวิธีการสอนที่เหมาะสมมาใช้ ผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบเดิมๆ คือมีครูเป็นศูนย์กลาง มีการจัดกิจกรรมที่ไม่สัมพันธ์กับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของนักเรียนทำให้นักเรียนไม่เข้าใจในการอ่าน ขาดกระบวนการวิเคราะห์ และความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน อีกทั้งครูผู้สอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการสอนอ่านแบบแปล นักเรียนจะมีส่วนร่วมในรูปของการรับฟัง และตอบคำถามของครูเป็นส่วนใหญ่ทำให้นักเรียนไม่ได้มีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านแต่อย่างใด อีกทั้งเนื้อหาหรือบริบททางภาษาที่ใช้ในการสอนการอ่านในห้องเรียน บางครั้งก็ไม่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน ผู้สอนจึงมีความปรารถนาในการคัดเลือกเนื้อหาที่ดีเหมาะสมกับนักเรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับนักเรียน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2547, หน้า 76) กล่าวถึงรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบเนื้อหา (Content-Based Instruction : CBI) คือ การสอนที่ใช้เนื้อหานำไปสู่การเรียนรู้ภาษา เป็นการสอนที่ประสานเนื้อหาเข้ากับวัตถุประสงค์ของการสอนภาษาเพื่อ การสื่อสาร ฝึกให้นักเรียนทำความเข้าใจสาระของเนื้อหา โดยใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือ และใช้เนื้อหากำหนดรูปแบบของภาษา (Form) หน้าที่ของภาษา (Function) รวมทั้งทักษะย่อย (Subskills) ที่นักเรียนนำไปสู่การสอนนี้ จะทำให้ครูสามารถสร้างบทเรียนให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงได้มากที่สุด นอกจากนี้ บรินตัน, สโนว์ และเวสเช (Brinton, Snow & Wesche, 1989, pp. 2 - 5) ได้อธิบายเกี่ยวกับการสอนภาษาที่ใช้เนื้อหาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ภาษาว่า ครูจะใช้เนื้อหากำหนดรูปแบบของภาษา หน้าที่ของภาษาและทักษะย่อยที่นักเรียนจำเป็นต้องรู้เพื่อที่จะเข้าใจสาระของเนื้อหาและทำกิจกรรมได้ การใช้เนื้อหาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ภาษานี้จะทำให้ครูสามารถสร้างบทเรียนให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงได้มากที่สุด เป็นแนวการสอนที่ต่อเนื่องจากการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยมีหลักสำคัญว่าการเรียนภาษาจะเกิดขึ้นได้เมื่อนักเรียนอยู่ในสถานการณ์การเรียนการสอนที่เหมือนจริง นอกจากนี้การสอนภาษาโดยใช้เนื้อหาเพื่อนำไปสู่

การเรียนรู้ภาษาจะอาศัยแนวคิดภาษาศาสตร์กลุ่มโครงสร้าง ซึ่งยังคงคำนึงถึงความสำคัญขององค์ประกอบของภาษาหรือรูปแบบของภาษาที่สอนแล้ว Brinton, Snow and Wesche ยังได้อธิบายว่าแนวการสอนดังกล่าวยังใช้เนื้อหาเป็นตัวกำหนดหน้าที่ (Function) ของภาษาโดยใช้ทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่านและเขียนในการสื่อสาร เช่น เมื่อนักเรียนได้ฟังข่าวหรืออ่านบทความจากเอกสารจริงแล้ว นักเรียนสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการอ่านและสามารถพูดโต้ตอบหรือเขียนเชิงวิชาการได้ เป็นต้น จากตัวอย่างนักเรียนจะได้พัฒนาทักษะภาษาเชิงวิชาการ ฉะนั้นแนวการสอนนี้ยังได้อธิบายของแนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของภาษา (Functional View) ซึ่งมีความเชื่อว่าภาษาเป็นเครื่องมือแสดงออกซึ่งความหมายในการจัดการเรียนการสอนของแนวการสอนดังกล่าว นอกจากนักเรียนจะได้เรียนเนื้อหาความรู้ตามความต้องการและความสนใจแล้ว นักเรียนยังฝึกใช้ภาษาตามหน้าที่ต่าง ๆ ที่ตนต้องการอีกด้วย

บริตัน สโนว์และเวสเช (Brinton, Snow & Wesche, 1989, pp. 14 - 15) เกรบและสตอลเลอร์ (Grabe and Stoller, 1997, p. 91) ได้เสนอแนวการจัดการเรียนรู้แบบซีบีไอ ซึ่งมี 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เลือกเนื้อหาและหัวข้อย่อยที่มีความสัมพันธ์กันตามความสนใจและความต้องการของนักเรียน จัดส่วนเชื่อมโยงหัวข้อย่อยให้เหมาะสม
2. เลือกบทเรียนตามที่นักเรียนสนใจจากวารสารและตำรา กำหนดโครงสร้างทางภาษาและกิจกรรมหลากหลายที่ฝึกให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะสัมพันธ์และเรียนรู้ร่วมกัน
3. สร้างแผนภูมิแสดงเครือข่าย (Web) กำหนดหัวข้อ ข้อความในเรื่อง หัวข้อย่อย ส่วนที่เชื่อมโยงเนื้อหาที่ให้นักเรียนรู้ข้อมูลใหม่พร้อมกับพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์และเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของนักเรียน
4. เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนจากเนื้อหา โดยใช้ขั้นตอนการสอนอ่านของ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540, หน้า 178 - 179) มีลำดับขั้นดังนี้

4.1 กิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre - Reading Activities) เป็นการสร้างความสนใจและปูพื้นความรู้ในเรื่องที่จะอ่าน ได้แก่การคาดคะเนเรื่องที่จะอ่านเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนคิดถึงความรู้เดิมแล้วนำมาสัมพันธ์กับเรื่องที่จะอ่าน การคาดคะเนอาจผิดหรือถูกก็ได้ การเดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท โดยดูจากประโยคข้างเคียง หรือจากรูปภาพ และการแสดงท่าทาง

4.2 กิจกรรมระหว่างการอ่าน (While - Reading Activities) เป็นการทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อความในเรื่องที่จะอ่าน กิจกรรมที่ควรจัดทำได้แก่การลำดับเรื่องโดยให้ตัดเรื่องออกเป็นส่วน ๆ (Strip Story) อาจจะเป็นย่อหน้าหรืออาจจะเป็นประโยคก็ได้แล้วให้นักเรียนลำดับข้อความเอาเองแล้วเล่าเรื่องโดยสรุป

4.3 กิจกรรมหลังการอ่าน (Post - Reading Activities) เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน กิจกรรมที่อาจจะเป็นการถ่ายโยงไปสู่ทักษะอื่นๆ เช่น ทักษะการพูด และการเขียนก็ได้ โดยให้แสดงบทบาทสมมติ ให้เขียนเรื่องหรือเขียนโต้ตอบ หรือพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

การสอนภาษาโดยวิธีการเน้นเนื้อหาเป็นแนวการสอนที่สามารถบูรณาการเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เข้าสู่บทเรียนภาษาอังกฤษได้ นักเรียนจะได้เรียนรู้ทั้งภาษาอังกฤษและเนื้อหาวิชาการของวิชาต่าง ๆ ได้พร้อม ๆ กันเป็นการฝึกหัดให้นักเรียนได้เคยชินกับเนื้อหาเชิงวิชาการ อันจะเป็นรากฐานของการแสวงหาความรู้เชิงวิชาการต่อไปในอนาคต ซึ่งต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือประกอบการแสวงหาวิชาความรู้ต่าง ๆ ผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานสามารถสร้างสื่อการสอนตามแนวการสอนภาษาโดยใช้วิธีการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาได้ โดยคัดเลือกเนื้อหาสาระที่เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชาที่ผู้สอนต้องการสอนและดำเนินการสร้างตามขั้นตอนการสร้างสื่อการสอนให้ถูกต้องและประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาวิชาได้จากการทำกิจกรรมการเรียนการสอนเหล่านี้ อีกทั้งงานวิจัยเรื่อง การสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษและความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนระดับต้น พบว่าความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นจากระดับที่ควรปรับปรุงเป็นระดับดีและผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 (มาลี เทวกุล ณ อุทยา, 2550, หน้า 67) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดและความรู้ในเนื้อหาท้องถิ่น พบว่าบทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาท้องถิ่นมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ความสามารถทางการพูดของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาท้องถิ่นเพิ่มขึ้นและผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80 เปอร์เซนต์ของนักเรียนต้องผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 (ปวราย เรืองมณี, 2549, หน้า 100) รวมถึงผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาพระพุทธศาสนาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารพบว่าบทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาพระพุทธศาสนาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาพระพุทธศาสนาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในระดับมาก (ฉัตรเทพ พุทธชูชาติ, 2549, หน้า 96)

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการและเหตุผลดังกล่าวแล้ว จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาบทอ่านภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาวิชาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา (CBI) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนศึกษา โรงเรียนชลรัฐดาภิเษก อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

(ภาษาอังกฤษ) เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในโอกาสที่ประเทศไทยกำลังจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN) ในปีพุทธศักราช 2558 และเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะและธรรมชาติของนักเรียน ซึ่งในแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ ใช้หลักการของการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

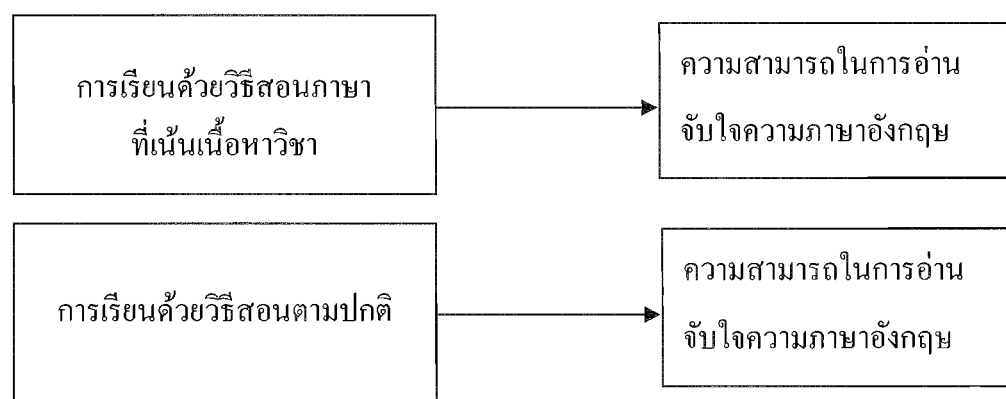
1. เพื่อพัฒนาบทอ่านภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาวิชาในการส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา และที่เรียนตามปกติ

สมมติฐานของการวิจัย

ความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้วิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชาสูงกว่าที่เรียนตามปกติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาบทอ่านภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาวิชา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเรียนด้วยวิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชาและวิธีสอนตามปกติ ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โดยใช้วิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา
2. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ
3. เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา เพื่อส่งเสริมความสามารถของนักเรียนในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ
4. เป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องอาเซียนศึกษา เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำนวน 147 ห้องเรียน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนชลราษฎรดิษเกษม อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี ซึ่งใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มจำนวน 2 ห้องเรียน จากจำนวนห้องเรียนทั้งหมด 4 ห้องเรียน โดยมีการจัดนักเรียนเข้าห้องเรียนแบบความสามารถเหมือน ๆ กันทุกห้องเรียน จากนั้นผู้วิจัยจัดนักเรียนเข้ากลุ่มที่เรียนโดยใช้วิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชาและกลุ่มที่เรียนตามปกติ แล้วจับฉลากเพื่อจัดกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มที่เรียนโดยใช้วิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา 1 ห้องเรียน และกลุ่มที่เรียนตามปกติ 1 ห้องเรียน
3. ตัวแปรในการวิจัย
 - 3.1 ตัวแปรต้น คือ
 - 3.1.1 วิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา
 - 3.1.2 วิธีสอนตามปกติ
 - 3.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ
4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนศึกษา โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกบทอ่านเกี่ยวกับประเทศอาเซียน 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศเนการาบรูไนดารุสซาลาม (Negara Brunei Darussalam), ราชอาณาจักรกัมพูชา (Kingdom of Cambodia), สาธารณรัฐอินโดนีเซีย (Republic of Indonesia), สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (The Lao People's

Democratic Republic) และสหพันธรัฐมาเลเซีย (The Federation of Malaysia) ที่สอดคล้องกับ ตัวชี้วัด ต 1.1 ม.2/4 ที่ระบุไว้ว่า “เลือกหัวข้อเรื่อง ใจความสำคัญ บอกรายละเอียดสนับสนุน (Supporting Detail) และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและอ่าน พร้อมทั้งให้เหตุผลและ ยกตัวอย่างง่าย ๆ ประกอบ”

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งสิ้น 15 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิธีสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาวิชา (Content-Based Instruction: CBI) หมายถึง วิธีการ ที่ครูใช้ในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดที่กำหนด โดยการคัดเลือกเนื้อหาเกี่ยวกับ ประเทศอาเซียน 5 ประเทศ มากำหนดรูปแบบของภาษา (Form) หน้าที่ของภาษา (Function) และ ทักษะย่อย (Subskills) เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ภาษา และเป็นตัวกำหนดบทเรียนทางภาษา (Brinton, Snow, Wesche, 1989) โดยมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมดังนี้

1.1 ขั้นตอนการเลือกเนื้อหา (Selecting the Theme) เป็นขั้นเลือกเนื้อหาโดยครูเป็นผู้คัดเลือกเนื้อหาเพื่อให้ตรงกับตัวชี้วัดตามที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับประเทศอาเซียน จำนวน 5 ประเทศ

1.2 ขั้นการเลือกสื่อการสอนหรือบทอ่าน (Selecting the Material or the Text) เป็น ขั้นเลือกบทอ่านจากเอกสารสิ่งพิมพ์ วารสาร ตำรา เว็บไซต์ ตามหัวข้อย่อย กำหนดโครงสร้าง ทางภาษาที่ฝึกนักเรียนได้ใช้ความสามารถในการอ่านจับใจความ

1.3 ขั้นการสร้างแผนภูมิแสดงเครือข่าย (Web) เป็นขั้นกำหนดหัวข้อ ข้อความใน เรื่อง หัวข้อย่อย ส่วนที่เชื่อมโยงเนื้อหาให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่ทำให้นักเรียนรู้ข้อมูลใหม่พร้อม กับพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ และเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของนักเรียน

1.4 ขั้นการเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน (Developing the Instructional Tasks and Activities) โดยจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ ซึ่งมีลำดับขั้นดังนี้

1.4.1 ขั้นกิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre - Reading Activities) เป็นการสร้างความ สนใจและปูพื้นความรู้ในเรื่องที่จะอ่านได้แก่ สนทนา ได้ตอบ ระหว่างครูกับนักเรียน หรือระหว่าง นักเรียนกับนักเรียน เพื่อทบทวนความรู้เดิมและเตรียมรับความรู้ใหม่จากการอ่าน ให้นักเรียนคาดเดาเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน โดยใช้รูปภาพ แผนภูมิ หัวเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะได้อ่าน แล้วนำ สนทนา อภิปราย หาคำตอบเกี่ยวกับภาพนั้น ๆ เป็นการเตรียมตัวล่วงหน้าเกี่ยวกับข้อมูลประกอบ การอ่าน และค้นหาคำตอบที่จะได้จากการอ่านบทอ่านเกี่ยวกับอาเซียน

1.4.2 ขั้นกิจกรรมระหว่างอ่าน (While - Reading Activities) เป็นการทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อเรื่องที่อ่าน ได้แก่ กิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติในขณะที่อ่านแล้วหาประโยคหัวข้อเรื่อง (Topic Sentence) หรือสรุปใจความสำคัญ (Conclusion) หรือจับใจความสำคัญ (Main Idea) หรือตั้งชื่อเรื่อง (Title) หรือย่อเรื่อง (Summary) หรือหาข้อมูลรายละเอียดจากเรื่อง (Specific Information)

1.4.3 ขั้นกิจกรรมหลังการอ่าน (Post - Reading Activities) เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน โดยครูตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องแล้วนักเรียนช่วยกันหาคำตอบ และแสดงความคิดเห็นเนื้อเรื่องที่อ่าน

2. วิธีสอนตามปกติ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนตามคู่มือครู รายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน หนังสือเรียน Messages 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งมี 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm up) เป็นการกระตุ้นความพร้อมของนักเรียนทำให้เกิดการอยากรู้อยากเรียนในบทใหม่ อาจเป็นการทบทวนเนื้อหาเดิมหรือการนำเข้าสู่เนื้อหาใหม่

ขั้นที่ 2 ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation) เป็นการให้ข้อมูลทางภาษาแก่นักเรียน มีการนำเสนอคำศัพท์และเนื้อหาใหม่เพื่อให้นักเรียนเข้าใจทั้งรูปแบบและความหมายของเนื้อหา

ขั้นที่ 3 ขั้นการฝึก (Practice) เป็นการมอบหมายงานให้นักเรียนอ่านพร้อมกันภายในกลุ่ม โดยครูกำหนดให้นักเรียนหาใจความสำคัญของเรื่องและใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า พร้อมทั้งร่วมแสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ 4 ขั้นการนำไปใช้ (Production) เป็นการมอบหมายงานให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน ครูเฉลยคำตอบและอธิบายเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุป (Wrap up) เป็นการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

3. ความสามารถในการอ่านจับใจความ หมายถึง การที่นักเรียนอ่านแล้วสามารถเข้าใจความโดยเรียบเรียงความเป็นถ้อยคำใหม่ อ่านข้อมูลที่เป็นรายละเอียด โยงรายละเอียดของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับใจความสำคัญของเรื่องได้ว่าเป็นรายละเอียดสนับสนุน หรือเป็นรายละเอียดที่แย้งกัน สามารถระบุแก่นเรื่อง หัวเรื่อง และใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ สามารถวิเคราะห์และประเมินความสัมพันธ์ของเนื้อความและสุนทรียศาสตร์ของการใช้ภาษา ใช้ความรู้ด้านศัพท์ ไวยากรณ์ ความเข้าใจสิ่งที่อ่านและรู้เกี่ยวกับรูปแบบลีลาภาษาที่ใช้ในบทอ่าน วิเคราะห์ประเมิน และสรุปประเภทของสารที่อ่าน ลีลาภาษา ทักษะคิดของผู้เขียน รวมทั้งวิพากษ์วิจารณ์ถึงเหตุและผลที่เกิดขึ้น

4. บทอ่านเกี่ยวกับอาเซียนศึกษา หมายถึง ข้อความภาษาอังกฤษที่เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียน 5 ประเทศที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งรายละเอียดแต่ละประเทศประกอบด้วย ประวัติศาสตร์ ที่ตั้ง พื้นที่ เมืองหลวง จำนวนประชากร ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม หน่วยเงินตรา ดอกไม้ประจำชาติ ระบบการเมือง การปกครอง ข้อมูลทางเศรษฐกิจ ระบบการศึกษา และอื่น ๆ

5. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ หมายถึง เครื่องมือวัดความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษซึ่งมี 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความสามารถในการเรียบเรียงความ (2) ด้านความสามารถอ่านข้อมูลที่เป็นรายละเอียด (3) ด้านความสามารถอ่านจับใจความสำคัญ และ (4) ด้านความสามารถวิเคราะห์และประเมินความสัมพันธ์ของเนื้อความและสุนทรียศาสตร์ของการใช้ภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ เพื่อวัดความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากการเรียนรู้จบครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ทดลอง